

מסרים לכל...

בעריכת הרב נחום גמליאל

לקח מהפרשה,

'שני חיי שרה' (יג' יא')

רש"י: "כולן שווין לטובה".

למרות ששרה לא נפקדה עד שהגיעה לגיל כה מבוגר, הייתה שרויה כל הימים וכל השנים בשמחה. היה זה תוקף בטחונה בה' אלוקים, שהביא אותה למצב שבו קבלה בשמחה את גזר דינו של הבורא לטוב ולמוטב, ולכן גם הימים הקשים והרעים היו שווים לטובה. השמחה הזו יכולה לשרות על כל אדם, רק אם יידע בידיעה גמורה שכל מה שהי עושה הכול לטובה... האמונה הפשוטה היא, שאין בכוחו של שום נברא, יהיה מי שיהיה, לקבוע את גורלו של היצור החלש ביותר עלי אדמות, גם לא את גורלו של יתוש או זבוב קטנטן, וקל וחומר שאין זכות לאף אחד גם אם יהיה זה שליט משליטי עולם, לקבוע את גורלו של יהודי, בן למלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, קל וחומר בן בנו של קל וחומר שמדובר בלומדי תורה המקפידים על קלה וחמורה, הבנים שנותרו לקדוש ברוך הוא בעולמו. מי יכול לנווט את תהלוכות חיייהם אם לא אביהם מלכם בכבודו ובעצמו?!

בימי הכוננות שלפני מלחמת ששת הימים המצב היה מתוח עד למאוד. הבריות הלכו בהרגשה שתוך ימים ספורים תפרוץ מלחמה קשה, לא ידעו מה ילד יום. כמה בחורים משיבת פונוביץ' שאלו את המשגיח הגאון ר' יחזקאל לווינשטיין זצ"ל: יורנו רבנו מה עלינו לעשות בעת הזאת? המשגיח ציטט קטע שכתב הגאון ר' חיים מוולוז'ין בספרו 'נפש החיים' (שער ג' פרק יב'): "ובאמת הוא עניין גדול וסגולה נפלאה להסיר ולבטל מעליו כל דינים ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו ולא יעשו שום רושם כלל, כשהאדם קובע בליבו לאמור הלא ה' הוא האלוקים האמיתי ואין עוד מלבדו יתברך שום כוח בעולם כלל וכל העולמות כולם מלא רק אחדותו יתברך, ובטל בליבו ביטול גמור ואינו משגיח כלל על שום כוח ורצון בעולם ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון יחיד ברוך הוא כן יספיק הוא יתברך בידו שממילא יתבטלו מעליו כל הכוחות והרצונות שבעולם שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל."

הרי לנו סגולה נפלאה אמר המשגיח, השאובה מבית מדרשו של גאון הגאונים הגאון הרב חיים מוולוז'ין, שבכוחה להצילנו מכל הצרות והמצוקות: להחדיר בליבנו את הידיעה הפשוטה, שאין עוד מלבדו...

(עלינו לשבח)

זרע בר קיימא:

לנתנאל אליהו בן שושנה וורד שירן בת שושנה

פינת ההלכה

מדיני טבילת כלים

א: אסור להשתמש בכלי אכילה שהשתמש בו גוי, לפני שמכשירים אותו כהלכה.

ב: אם הכלי נקנה מהגוי, והכלי עשוי מזכוכית או ממתכת, אסור להשתמש בו גם אחרי הכשרתו, עד שמטבילים אותו במקווה כשר.

ג: גם כלי חדש שלא השתמשו בו עדיין, שנקנה מגוי או יוצר על ידי גוי, לא צריך להכשיר, אבל אם הכלי עשוי ממתכת או זכוכית צריך להטביל במקווה לפני השימוש, ואסור להשתמש בו לפני שמטבילים אותו במקווה.

ד: כלים רבים מיוצרים בחו"ל במפעל של גויים ומשווקים בארץ תחת מותג ישראלי. לדוגמה: סירים שכתוב עליהם 'סולתם' בעברית מיצרים ברוב המקרים בסין, וצריכים הטבלה לפני השימוש בהם

ליראת שמים

יהונתן בן שלום / נהוראי בן נאווה / מלאכי בן נאווה / ידידיה בן נאווה / אחיה בן נאווה

נאווה בת מרים / טוהר בת נאווה / נעמה בת נאווה

דחיית סיפוקים

בבית ספר ציבורי בארה"ב נכנסו חוקרים לכתה, ובידיהם שקיות מרשמלו גדולות. הם פזרו את המרשמלו הצבעוניים בין הילדים, ואמרו: "אתם יכולים לאכול את המרשמלו כעת. אולם כל רבע שעה שתחכו ולא תטעמו, נכפיל את מספר המרשמלו שברשותכם". היו ילדים: שאכלו את המרשמלו מיד ומילאו את סיפוקם. היו ילדים: שהתאפקו קצת. הם המתינו רבע שעה, חצי שעה, ראו איך כמות המרשמלו הולכת וגדלה, ואז... כבר לא היו מסוגלים להתאפק וטעמו מהמתק המגרה. והיו גם ילדים שחשבו: נחכה עד הסוף, נחכה עד שנצבור את כל כמות המרשמלו האפשרית. הם חיכו וחיכו וחיכו... שעות רבות עד שהחוקרים הודיעו להם שהמבצע נפסק. היה זה מחקר ארוך טווח. כל תלמיד הופיע ברשימה, ולידו הופיע פרק הזמן שהמתין למרשמלו. מידי שנה באו החוקרים וערכו מעקב אחרי התלמידים, בו בחנו את הישגיהם. במהלך השנים שחלפו התבררה לחוקרים עובדה מעניינת מאוד: ככל שהתלמיד התאפק יותר זמן במבחן המרשמלו, כך הוא הצליח יותר בלימודים ובתחומים שבהם התעניין. כעבור כמה שנים כשהתלמידים כבר היו לאנשים, התברר סופית שהילדים שאכלו מיד את המרשמלו ולא היו מסוגלים להתאפק, חלקם הידרדר לפשע, וחלקם נשרכו אחרי בני גילם; הישגיהם היו נמוכים, הם התקשו ליצור מערכות יחסים יציבות, ודידו בתחתית הסולם בכל תחום אליו פנו. לעומתם התלמידים שחיכו עד סוף המבצע ולא טעמו מהמרשמלו טיפסו בכל התחומים אליהם פנו; הם היו סטודנטים מזהירים, חוקרים מבריקים, עובדי הייטק מצטיינים, רכשו ידידים רבים, ידעו לשמור על מערכות יחסים יציבות עם הסובבים אותם, ונהנו מחיים של עשייה ואתגר. כל התלמידים באמצע שהתאפקו קצת... טעמו קצת... הגיעו להישגים בינוניים בכיוונים אליהם פנו. לא נחשלים ולא מצטיינים. טיפוסים אפורים ורגילים כמו כולם... מאז, 'מבחן מרשמלו' נודע כמבחן הצופה הצלחה והישגים לפי כושר האיפוק והסיבולת של המשתתפים בו. **המחקר מדבר בעד עצמו. דחיית סיפוקים היא חלק חשוב ועיקרי גם בחינוך העצמי וגם בחינוך הילדים.** בהצלחה רבה ושבת שלום, שושנה

סיפור לשבת

קייטרינג ושמו צניעות / הברכה שרויה בעיסה / כבודה של בת מלך פנימה

"בני הדור הצעיר, איבדו במידת מה את האמון, החיבור, את ההוד וההדר הטמונים במילה "ברכה". לאו דווקא במילה, אלא בתוכן הפנימי שלה, במהות שלה, זה שמחבר בין המציאות הגשמית האפורה והנוקשה, לבין אותם עולמות עליונים מהם משתלשלים אלינו החיים, הפרנסה, החיות, הבנים והשמחה. וכמובן שמול הצד הטוב והשפע המבורך של הברכה האלוהית ניצב לו הסיטרא-אחרא בכבודו ובעצמו ומנסה לחולל תעתועים, בלבולים, הטעיות וכמובן כפירות רח"ל. והצד האחר ססגוני הוא, מיופייף, מפתה, וכובש את לבבות אותם צעירים שמשליכים ייבם על כוחות הטבע הגלויים, כאילו הם ורק הם מכתיבים את המציאות והשלכותיה. אפילו בקרב היהדות המאמינה ושומרת המצוות, מסתובבים לא מעטים הסבורים שיש קשר בין עמל הכפיים לבין הפרנסה, והם מעלים על נס את חשיבותה על המלאכה כגורם מפרנס ולא את ברכת השם, שהיא היא זו המעשירה...". את המונולוג החכם הזה השמיעה לי סבתא הדסה מן המושב בשרון. לא, היא לא יודעת לקרוא, גם לא לכתוב, אבל האמונה שלה בהשגחה האלוהית, ובעיקר בברכה של הצדיקים שהם לעיתים המחברים בינינו לבין השפע האלוהי, גדולה ונעלה לא פחות משל תלמידי חכמים מובהקים.

למה את מתכוונת סבתא הדסה, אני שואל, שצעירים לא מאמינים בברכה מן השמים, ולא מחוברים אליה? "תראה, אתה אדם צעיר, וספק אם נתקלת בחייד בניסים גלויים מעל לטבע. ספק רב. אבל אני יכולה לספר לך, שלפני כ- 70 שנה בעודי נערה צעירה בעיירה קטנה בתימן חוותי סוג של נס, שכל בני משפחתי היו שותפים לו, והוא נשמר בין כותלי ביתנו הקטן במשך שנים לא מעטות. "אבא שלי היה יהודי מלומד אך פשוט. הוא יצא מדי בוקר לאחר תפילת הנץ לעמל יומו בשדה, ולעת ערב עסק בחוכמת הקבלה בבית המדרש עד אחרי חצות לילה. אחרי תיקון חצות היה נרדם לשעות ספורות, קם לתפילה, לעמל וחוזר חלילה.

לאבא ואמא נולדו בלי עין הרע 11 בנות. רק בנות. ביתנו הקטן היה סמוך ונראה לבית הכנסת הגדול בעיר. פתח מול פתח, כשהרווח המפריד בין הפתחים הוא לא יותר משלושה מטר. רב העיר שהיה ידידו האישי של אבא ביקש ממנו שיקפיד על בנותיו, שלא תצאנה החוצה – חלילה וחס – בזמן התפילות, וכמובן בתחילת סדרי הלימוד או בסופו, כדי שלא יהיה מפגש מיותר בין הלומדים והמתפללים לבין בנותיו. "ואני זוכרת שזה היה אצלנו אורח-חיים. גדלנו על יסוד הצניעות כמו האוויר שנשמנו. בת גדולה חינכה את אחותה הקטנה

להקפיד על לבוש צנוע, ולימדה אותה שאין יוצאים סתם כך לרחוב, ובוודאי לא בזמן התפילות והלימודים. "כל כבודה בת מלך פנימה" לא היתה סיסמא סתמית, זו היתה שיגרה שאין מפרים אותה, אלא שומרים עליה באדיקות. "הרב אמר לאבא "תשמע יחיא, אתה יודע שאין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין, אז תדע לך, שאם תשמור את בנותיך סמויות מן העין, מעונך יחוש בחוש בברכת השם"

"ויעכשוני אני אגלה לך מה היתה הברכה שזכינו לה. אבא היה משתכר פרוטות ספורות, ואותם היה מעביר לידי רב העיר לסייע למשפחות נזקקות. אנחנו, למרות שהיינו משפחה ברוכה, תמיד היינו שבעות ובריאות. מעולם!!!, תשמע טוב, מעולם! לא חסר לנו סוכר, או קמח, או אורז או פחמים. המוצרים הללו היו מוצנעים בתוך כדי חרס ענקיים ומשם מדי יום היינו מוציאות את מנת המזון היומית שלנו. "מעולם לא נשלחנו לחנות שבעיר להביא סוכר, קמח, פחמים או אורז. במשך שנים רבות היינו דולים מן הכדים ומתפרנסים, כמו אותו נס כד השמן שמילא כלים על כלים עד כי תמו הכלים. אנחנו חיינו בתוך הנס הזה, וכמעט התרגלנו אליו. אבא היה אומר לנו מדי פעם "בנות, הכי טוב לשתוק, כמו שאתן יושבות בבית צנועות ושלוות, תשמרו גם את הפה צנוע ושקט. הצניעות והשתיקה זו הברכה". "אינני זוכרת שחלינו אי פעם. היינו חסונות ובריאות, יעילות וחרוצות, מן הבית שלנו יצאו מאכלים ותבשילים לכל עניי העיר, ובשפע. וכשהיו שמחות אנחנו הבנות של יחיא, היינו הקייטרינג של אותה שמחה, חינם אין כסף. אבא היה קונה כבש על חשבוננו, ושאר המאכלים נשלפו אחר כבוד מכדי החרס אל הסירים והתנור. וכל חיינו, עד נישואינו, עברו עלינו בתוך ארבע האמות הקדושות של הבית... עד שיום אחד... אבא נסע לדרך ארוכה, עם בית דינו של רב העיר לעשות איזו מצווה. לאחר מספר ימים שמענו נקישה על הדלת, בשעת בוקר. אחותנו הקטנה היתה בת תשע או עשר והיא פתחה בזהירות את הדלת. בפתח ניצב אחד מפרנסי העיר, הוא ביקש מאחותי להודיע שיש היום שמחה בעיר, וצריך להכין סעודה גדולה, ואבא הבטיח לו שנעזור. הוא הוציא מארנקו 10 מטבעות הניחם על השולחן ואמר: "הנה כאן 10 פרוטות, תקנו בהן את המצרכים שאתן זקוקות להן..."

"אחותי הקטנה, בתמימותה אמרה "לא צריך כבודו, אנחנו אף פעם לא קונות מצרכים. כל הזמן אנחנו מוציאות קמח, אורז, סוכר מכדי החרס, ואף פעם זה לא נגמר..."

"וכאן זה נגמר" מתאנחת סבתא הדסה. "אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין מן הרגע שהעין נכנסה לתוך הברכה, הסתיימה הברכה ונעלמה לה. אתה מבין, סוג כזה של ברכה כבר לא מכירים בדור הזה. מה תשתה? קפה עם חוואגי או תה?". מעשה ניסים - כל נס הוא יש מיש. אך יש ניסים שהם בריאה חדשה ונבלעים בדרך הטבע. שבת שלום!